

TREHÖRNABLADET

ANSVARIG UTGIVARE: STURE BROLIN
FORM & LAYOUT: PETER FREJHAGEN

NR 119 | MARS 2021

INNEHÅLL

Intervju med Tagde Andersson
Dragkampsmästerskap 1955
Busslinjen hotas att dras in
Trehörnabor doktorerar

Annorlunda julfirande...
Årsmöten framflyttade
Ödeshög nomineras till
arkitektpris!

JULEN 2020 - ETT ANNORLUNDA FIRANDE

Årets julfirande kommer att gå till historien som en av de mest ensamma och annorlunda högtider man upplevt.

Inte mycket av familjehögtid vid jul, inte mycket av nyårsfirande med vänner och inte mycket av dukade bord med festmåltider. Så vad gör man? Då nöden är som störst är hjälpen som närmast. Varför inte julbord i trädgården? Varför inte grilla med släkten på behörigt avstånd vid lekparken (och långa grillpinnar)? Varför inte fortsätta som vanligt och spela boule denna snöfattiga och virusrika jul.

Text & Bild: Sture Brolin

EN STILLA JULETID

I många av våra julvisor och psalmer sjunger vi om julfriden som lägger sig över bygden. I år har vi fått möjlighet att lämna stress och trängsel i shoppingcenter. För Världen stannade upp ett tag och gav oss tid till eftertanke, till att skapa nya jultraditioner och att hitta glädjen i de små tingen.

Den här perioden är en av de mest hektiska för kyrkans personal. Det börjar med advent för att fortsätta med Lucia, julkonserter, julnattsguds-tjänster, julottor, nyårsbön och slutar med trettonhelgens ljusgudstjänster.

Detta år fick kyrkan ställa om så den 1:a advent var Trehörna kyrka öppen för den som ville sitta ner en stund kanske tända ett ljus. Julnatten var kyrkan öppen mellan kl 23-24 då en liten skara kunde gå dit och höra vår diakon Ingrid Arnow-Utterberg läsa julevangeliet och höra Mikael Brickarp framföra julens psalmer på fiol. På Trettondagen fick vi sitta hemma i våra soffor med våra datorer och se den inspelade gudstjänsten från Trehörna kyrka. En stilla juletid vi för alltid kommer att minnas.

Text & Bild: Gunni Karlsson

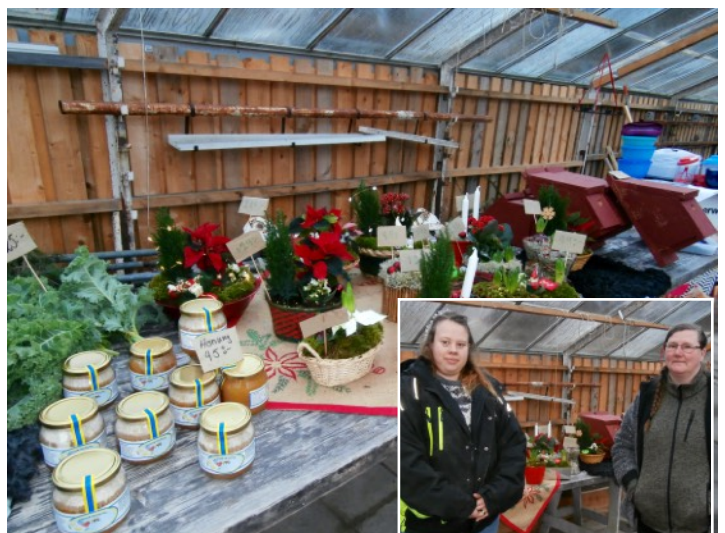
JULMARKNAD PÅ KULLEN

Strax före jul fick jag tips om att det var julmarknad på Kullen, Trehörna. Jag for dit och möttes av ett upplyst växthus, fyllt med julalster, där Diana Jonsson och Camilla Albrechtson tog emot mig.

Diana som bor på gården sålde tillsammans med Camilla från Taleryd, Gripenberg både egna och andras produkter. I det 200 kvm stora växthuset fanns också plats för höns och kaniner som man fick hälsa på. Diana berättar att när våren kommer får höns och kaniner flytta ut till ladugården och i växthuset ska det börja odlas grönsaker, så till våren kan man köpa plantor till trädgården där. Det ska också vara möjligt att köpa färska grönsaker och blommor senare i sommar. Härligt med unga kreativa personer som flyttar till Trehörna. Ser fram emot

vårens öppnande och hoppas att julmarknaden ska bli tradition.

Text & Bild: Gunni Karlsson

ÖSTGÖTATRAFIKEN VILL LÄGGA NER BUSS 670!

DEBATT: Region Östergötland har gett Östgöta-trafiken i uppdrag att utreda och utveckla den allmänna kollektivtrafiken. Nu har en utredning gjorts avseende Ödeshögs kommun.

Idag finns i kommunen sex busslinjer som går till Mjölby, Linköping respektive Tranås. Av dessa föreslås att fyra skall läggas ned. Kvar blir en expresslinje direkt till Mjölby och en över Hästholmen-Ödeshög-Rök-Väderstad till Mjölby. Linjen Ödeshög-Tranås föreslås läggas ned helt och hållet. Man avser att det föreslagna skall träda i kraft år 2024.

Man skriver att kollektivtrafiken skall vara en grundläggande struktur i en hållbar samhällsutveckling. Man menar att en bra kollektivtrafik karaktäriseras av bl.a. hög turtäthet och snabbhet. Man betonar i utredningen att det som ska uppnås är största möjliga nytta för flest antal personer.

Detta synsätt innebär att man bortser från de delar av kommunen som har få invånare för att istället gynna tätorten. Det är ett av skälen till att man vill lägga ned Ödeshög-Tranås. Det gör att man inte bryr sig om de gymnasieungdomar som idag reser mellan Ödeshög och Tranås med orden: *"De som idag läser på gymnasiet påverkas inte eftersom att de hinner avsluta sina studier innan förändringen av trafikeringen träder i kraft. Framtida gymnasieelever kan ju sägas påverkas dock, även om det egentligen snarare handlar om att anpassa sig till en ny*

situation." Man skriver vidare: *"För resande mellan Ödeshögs tätort och Tranås finns även fortsättningsvis möjlighet att resa mellan orterna via Mjölby (och byte till tåg). Denna planeras ta 68 minuter i det nya trafikupplägget, vilket kan jämföras med restiden med linje 670 idag på 60 minuter."*

Men hur skall de som bor mellan Ödeshög och Tranås i framtiden ta sig till gymnasieskolorna? Om de väljer Mjölbys gymnasieskolor så finns ingen kollektivtrafik till Ödeshög dit de måste ta sig för att kunna åka vidare. Om de väljer Tranås så finns heller ingen kollektivtrafik.

Kollektivtrafik bör vara en del av den grundläggande samhällsservicen. Ska unga människor klara sig bra i yrkes- och samhällsliv så krävs att de går gymnasieskola. Varje kommun måste erbjuda möjlighet att gå i gymnasieskola, i egen eller annan kommun. Borde det inte vara en skyldighet för länstrafiken att ge rimliga möjligheter att resa till denna nödvändiga utbildning?

Ödeshögs kommun vill att linjen Ödeshög-Tranås skall vara kvar och gör vad de kan för att påverka utvecklingen i den riktningen.

Trehörna byalag kommer att skicka in synpunkter på utredningen där vi kräver att linjen till Tranås skall vara kvar.

Sture Brolin, ordförande

Trehörna Byalag

ORDFÖRANDE HAR ORDET

I en reklamfilm på TV för någon produkt, jag vet inte vad, hörs en melodi och texten "allt är stilla, inte ett knyst ..."

Ungefär så kan det kännas i denna pandemitid då alla förväntas hålla avstånd, träffa så få som möjligt, arbeta hemifrån om det går, ... Det är som om livet har stannat upp. Samtidigt pågår en allvarlig dramatik. Människor blir sjuka, många avlider och sjukvården sliter för att hjälpa alla drabbade.

Här i Trehörna rullar vardagen på. Vi som är pensionärer lever det mer avstannade livet. Andra arbetar hemifrån långt från närkontakten med arbetskamrater.

Föreningarnas verksamhet har också stannat av. Byalagets olika aktiviteter under vinterhalvåret har ställts in. Kyrkan tillåter inga besökare utan sänder bara gudstjänster via internet.

Men nu har ändå vaccineringen kommit igång. Vi närmar oss en tid då allt fler hunnit få sina sprutor. Och efterhand kommer livet att återgå till det normala och trycket på sjukvården att minska. Så nu gäller det att fortsätta att följa alla rekommendationer och restriktioner.

Sakta kommer vi också att försöka få igång föreningsaktiviteterna. Byalagets årsmöte har flyttats till onsdagen den 14 april kl. 19.00. Beroende på hur restriktionerna ser ut just då kommer vi att genomföra det antingen mycket glest inomhus eller mycket glest utomhus. Vi kommer också att genomföra ett Valborgsfirande.

Och förhoppningsvis kommer vi att få mildare restriktioner i takt med att våren och sommaren närmar sig.

Vi ses då.

STURE BROLIN

DEL 5 - SVENSKT MÄSTERSKAP I TREHÖRNA

Redan 1951 hade Trehörna IF fått frågan om de kunde arrangera SM i dragkamp. Då hade föreningen precis börjat med sporten och man ansåg sig inte kapabel att arrangera en så stor tävling. När fråga kom igen några år senare tackade man ja och efter mycket jobb och där tävlingen var det stora samtalsämnet i trakten var det dags för SM-tävlingar i Trehörna den 31 juli 1955.

Det krävdes omfattande förberedelser innan tävlingsdagen. Sixten Ahlm som var ordförande under dessa år minns att de båda eldsjälarna Sven "Grönlund" Pettersson och Hilmer Johansson i Håkanstorp var drivande både i att arrangemanget kom till Trehörna och i förberedelsearbetet.

En helt ny dragkampsbana iordningställdes nere vid badplatsen i byn. Banan skulle vara 34 meter lång och minst 40 cm djup. Inför tävlingen skulle sedan banan fyllas med lös sand. Den nya banan grävdes och fylldes med sand av dragkampskillarna från Trehörna. Allt gjordes för hand och kanske var det bra träning inför tävlingarna. Sedan skulle planering göras tillsammans med dragkampsförbundet och kontakter skötas med deltagande lag, det var alltså en hel del jobb.

Även handlare Rydberg förberedde sig inför dagen genom att beställa hem extra mycket att dricka från Tranås Bryggeri. Det blev så mycket att det inte fick rum i affären utan även grannens garage fick användas som lager. Elvy Rydberg minns att "drickat" ändå inte räckte i värmen utan Tranås Bryggeri fick på tävlingsdagen komma ut med påfyllning.

Tävlingsdagen bjöd på stående sommarväder med klarblå himmel och det fanns inte ett moln som gav skugga. Både publik och tävlande svettades i värmen. Antalet åskådare uppskattades till över 1 000 personer och i tidningsartiklar kan man läsa att *"långa köer av diverse olika motorfordon och cyklister fanns på vägarna mot Trehörna och den lilla byn var överlastad med bilar, motorcyklar och allehanda fordon"* Aldrig tidigare hade så mycket folk samlats på en och samma gång i Trehörna. Befolkning i Trehörna uppgick till ca 600 personer vid denna tid så även om de flesta från Trehörna var på plats så var det många tillresta åskådare. Hela badplatsen och slänten ner mot sjön var full med folk.

Mästare skulle koras i tre olika klasser, tungvikt 800 kg, lätt tungvikt 720 kg och mellanvikt 640 kg. Trehörna ställde upp med lag i alla tre klasserna. Tanken var egentligen inte att TIF skulle delta i tungvikt men då ett par lag uteblev på tävlingsdagen ställde TIF upp med samma lag i både tungvikt och lätt tungvikt. Enligt noteringar i resultatlistan skulle Tillinge IS också varit med och tävlat i en av klasserna men de hade problem vid invägningen då de vägde för mycket. De valde att istället spela fotboll mot ett damlag, troligen från Trehörna, och vann den matchen med 2-1.

Trehörnas lag i 640 kg klassen kämpar vid dragning 1955.

Sven "Grönlund" Pettersson och Martin Andersson Magersjö, Simon Axelsson, Alvar Nilsson, Sven Kvist, Rune Fransson, Kalle Lång och Olle Johansson

I den lättaste klassen mellanvikt förlorade Trehörna sin första match mot Motala Verkstad och SJ IF Enesste från Stockholm besegrade Södertälje DK. I finalen ställdes Motala Verkstad mot Enesste där Enesste upprepade segern från året innan och tog andra guld i rad. I matchen om brons möttes Trehörna och

Södertälje DK. Trehörna gick segrande ur striden och dagens första medaljer var säkrade.

I bronslaget vet vi med säkerhet att Sven Pettersson, Martin Andersson, Simon Axelsson, Alvar Nilsson, Rune Fransson och Kalle Lång ingick. Vilka de övriga två var är lite osäkert men troligen var det Sven Kvist och Olle Pettersson som ankare.

Prisutdelning där guldmedaljer tilldelas Trehörna i 720 kg klassen 1955.

Olle Johansson Mon, Vallis Kvist, Hilmer Johansson Håkanstorp

I lätt tungvikt möttes Trehörna och Enesste för att göra upp om guldet. Trehörna visade var skåpet skulle stå och tog hem dagens första guld vilket innebar de var bäst i Sverige för 5:e året i rad.

Prisutdelning där guldmedaljer tilldelas Trehörna i 720 kg klassen 1955.

Valle Johansson Stutarp, Erik Lönning Lönnemålen, Kalle Johansson Bjärsjö, Olle Johansson Mon, Vallis Kvist

Som avslutning på dagen skulle kampen om guldet i tungvikt avgöras. I finalen ställdes det betydligt lättare laget från Trehörna mot Bjälbo. Trehörna visade ingen respekt för den övervikt som tungviktarna från Bjälbo hade. I finalomgångens första dragning fick Bjälbo se sig uppdraget redan efter en dryg minut.

Andra dragningen blev mycket spännande och i Correns referat dagen efter kunde man läsa

följande: Spänningen var enorm inför den sista och avgörande dragningen. De 16 karlarna grävde ner sina kraftiga kängor i sanden och tog ett stadigt grepp om repet. Så följde domarens: Färdiga till dragning! Fatta linan! Dra! Repet sträcktes och publiken började heja våldsamt. Med taktfasta rop drev ledarna för respektive lag fram sina mannar och med sammanbitna läppar och svetten lackande i pannorna gav varje man allt av kraft och styrka. Domarens visselsignal, kom säkert som en befrielse och till nästan alla – vågar vi tippa – åskådares stora förtjusning hade Trehörna vunnit. Samma lag hade tagit guld i de två tyngsta klasserna. Det vinnande laget bestod av Olle Johansson, Karl Johansson, Bertil Karlsson, Valle Johansson, Gunnar Karlsson, Erik Lönning, Wallis Kvist och Hilmer Johansson.

Svenska dragkamsförbundets ordförande Carl Forsberg från Stockholm var domare under dagen. Efter tävlingarna riktade han ett stort tack till Trehörna för ett fint arrangemang.

Trehörna Svenska Mästare i 720 kg klassen för 5:e gången i följd. Även mästare i 800 kg klassen

Övre raden från vänster: Reserverna Stig Gustavsson Stora Kärr och Sven Karlsson Löverhult. Vallis Kvist, Erik Lönning Lönnemålen, Olle Johansson Mon, Kalle Johansson Bjärsjö

Nedre raden från vänster: Valle Johansson Stutarp, Hilmer Johansson Håkanstorp, Bertil Karlsson Dala, Gunnar Karlsson Dala

Tävlingarna var en stor succé och inga som helst klagomål hade framkommit från deltagande lag. Trehörna fick också beröm för den fina tävlingsplatsen och den fina publiksiffran och det fanns förhoppningar om att Trehörna skulle arrangera flera tävlingar i framtiden. Flera tävlingar arrangerades i Trehörna men det blev ingen ytterligare SM-tävling.

I nästa nummer av Trehörna Bladet kommer avslutningen i historien om Trehörna IF.

Text & Bild: Christer Ignell

TAGE ANDERSSON I GRANSJÖMADEN

För att samla material och information om Trehörna IF har jag träffat och intervjuat både äldre och yngre Trehörnabor som förhoppningsvis har minnen och berättelser från föreningens storhetstid. En av dessa personer är Tage Andersson som bor i Gransjömaden.

Gransjömaden är en liten gård som ligger "mitt ute i skogen" nordväst om Trehörna samhälle. Efter en resa på ringlande grusvägar öppnar sig landskapet och gården ligger öppet och vackert med mossar och hagmark runt hus och ladugård.

Tage föddes 24 februari 1932, dvs drygt ett år innan Trehörna IF bildades. Själv var han aldrig aktiv men brodern Gustav var med i dragkampslaget under slutet av 50-talet och tog några SM-medaljer. En solig och fin septemberdag förra året fick jag en trevlig pratstund med Tage och hans systerson Roland. Det blev en del minnen från dragkamp och Trehörna IF men mest intressant var Tages berättelse om sin uppväxt och livet som småbrukare och skogsarbetare i Lysings Häradsallmänning.

Under sina första år bodde Tage på gården Millingstorp i Rök tillsammans med sina föräldrar och sina fyra syskon, två bröder och två systrar. Tage var yngst i syskonskaran och äldst var systern Astrid. Under tiden i Millingstorp arbetade fadern som vägarbetare. 1936 flyttade familjen till gården Mellanmaden inte långt från Gransjömaden. Där bodde farföräldrarna som på äldre dagar behövde hjälp att sköta sitt lantbruk. Tre år senare, när Tage var 7 år, övertog fadern arrendet på den lilla gården Gransjömaden som ägdes av Lysings Häradsallmänning. Tidigare arrendator, Kalle Blixt, hade ägt gården men sålt den till allmanningen då han på äldre dagar blev sjuklig. Kalle och hans fru hade haft 13 barn

som växt upp i den lilla stugan som på den tiden bara hade 2 rum och kök.

Tages far arbetade en del i skogen och drev det lilla jordbruket med några kor, hästar och en del andra djur fram till 1955. Bara ett år senare dog fadern, bara 66 år. Då övertog brodern John arrendet och hade kor och andra djur fram till 1974. Under åren renoverades boningshuset och huset fick också en andra våning vilket gav mera utrymme för familjen.

Efter avslutad skola bodde Tage och hans bröder kvar i Gransjömaden. Alla tre började som skogsarbetare i allmanningen. Tage och brodern John hade häst och körde vintertid ut timmer och massaved som avverkats.

Arbetet i skogen på 50-talet går inte att jämföra med hur det är idag. Då fanns inga motorsågar, traktorer eller andra maskiner. Allt arbete gjordes med handkraft där man använde stocksåg och yxa. Massaved barkades för hand och som hjälp att dra ut timmer och massaved som avverkats användes hästar. När motorsågen kom runt 1960 var det en revolution som underlättade arbetet. Sågarna blev också lättare och smidigare att arbeta med och vägde inte som i början över 20 kg.

1988 köpte Tage och hans bröder Gransjömaden tillsammans med en mindre del mark från allmanningen. Tyvärr gick båda bröderna bort bara några år senare och idag är det bara Tage som är kvar av syskonen. Han bor fortfarande kvar i Gransjömaden och har som sällskap några katter. Han klarar sig till största delen själv men har lite hjälp från hemtjänsten och beställer färdtjänst för att åka till Ödeshög i stort sett varje vecka.

Tage har aldrig varit speciellt intresserad av idrott och var heller inte med på några resor som dragkampslagen gjorde. Brodern Gustav däremot var med i dragkampslaget och den andre brodern John var med på en del resor så en del berättelser har Tage fått ta del av.

Text & Bild: Christer Ignell

REBELLSTYRE & HUMANIORA - TVÅ DOKTORER

Tidigt väckta intressen och gymnasieskolans betydelse framskymtar då man intervjuar två färska doktorer från Trehörna. Båda har nyligen genomfört sina disputationer.

Sebastian van Baalen och Hampus Östh Gustafsson, båda födda 1989, växte upp på var sin gård i Trehörna inte långt från varandra, Sebastian på Rönnestad och Hampus på Rödje. Sedan barndomsåren har de följts åt, från förskolan i Trehörna till Uppsala universitet.

Båda gick Samhällsvetenskapsprogrammet på Holavedsgymnasiet. Bredden i ämnesinnehåll förstärkte intresset för samhällsfrågor och humaniora.

I Uppsala började Sebastian läsa statsvetenskap, filosofi och nationalekonomi men gick efter ett år över till fristående kurser med inriktning mot freds- och konfliktforskning. Under arbetet med sin avhandling var han åtta månader i Elfenbenskusten där han intervjuade civila och före detta rebellsoldater om deras erfarenheter från inbördeskriget.

Hampus har från ca åtta års ålder vetat att han skulle ägna sig åt historia. Intresset väcktes av farmors och farfars berättelser om gångna tider och Kalle Bäck's föreläsningar på midsommardagen i Trehörna kyrka.

Han läste Herman Lindqvists böcker om Sveriges historia samt militärhistoriska böcker av Peter Englund. På gymnasiet vidgades hans intresseområde till historia i allmänhet och litteraturvetenskap. På universitetet i Uppsala läste Hampus historia, idé- och

lärdomshistoria och litteraturvetenskap. Två år studerade han i Manchester och Oxford.

Den 15 januari lade Sebastian fram sin avhandling med titeln *Guns and Governance – Local Elites and Rebel Governance in Côte d'Ivoire*.

I avhandlingen försöker han förklara varför rebellgrupper är mer tillmötesgående mot civilbefolkningen i vissa områden än i andra. Ibland involveras befolkningen och rebellerna strävar efter att bygga upp delar av samhället. Ibland plundrar och förgriper man sig på befolkningen istället. Rebellgrupperna är ofta beroende av att lokalbefolkningen samarbetar med dem genom att producera mat och därför kan lokalbefolkningen sätta press på rebellerna.

Den 5 februari var det dags för Hampus. Han lade fram avhandlingen *Folkhemmets styvbarn. Humanioras legitimitet i svensk kunskapspolitik 1935-1980*.

Hampus har fördjupat sig i hur synen på humaniora förändrats inom vetenskap och politik. Under den tid som avhandlingen omfattar har humaniora haft lägre status än ex. naturvetenskapliga ämnen. Hampus kunde i sin avhandling konstatera att uppfattningen formades mot bakgrund av det välfärdsprojekt som etablerades från och med 30-talet.

Disputationerna är offentliga och skall hållas inför publik med en opponent som skall kritiskt granska och ifrågasätta avhandlingen samt en betygskommitté. På grund av pandemi-restriktionerna blev det mesta digitalt. Båda trivdes med att genomföra disputationerna och att få argumentera för och försvara sina avhandlingar.

När allt är över går vardagen vidare. Båda undervisar men kommer också att fortsätta forska inom sina respektive områden.

Det är tydligt att båda de nyblivna doktorerna är tillfreds med sina avhandlingar, glada över den genomförda disputationen men samtidigt ivriga att gå vidare.

Text & Bild: Sture Brolin

ÖDESHÖG NOMINERAD TILL ARKTIEKTPRIS!

Varje år delar Sveriges arkitekter Östergötland ut ett arkitekturpris. Tåkerns Naturum vann priset 2012 och nu kunde priset återigen gå till Ödeskällan.

Motivering lyder "det visar på möjligheten att ta fram en helt digital översiktsplan med små medel, ett fåtal resurser och högt engagemang i en mindre kommun."

De personer som i första hand ligger bakom översiktsplanen är Rebecka Bäck, samhällsbyggnadschef och Erik Blomdahl, planarkitekt.

Rebecka och Erik berättar att då arbetet med översiktsplanen startade för drygt två år sedan fanns det flera utmaningar. Planen skulle

slutföras på två år vilket är en kort tid, en omfattande medborgardialog skulle genomföras och planen skulle göra helt digital. När det gällde den digitala utformningen så var det Erik som stod bakom utvecklingen och framtagandet.

På frågan om vad de är mest nöjda med när det gäller resultatet svarar de att själva översiktsplanen har en hög kvalitet som gör den omedelbart användbar. Den ligger bl.a. till grund för en ny lokalisering av vårdcentralen och planering av nya bostadsområden. Vad var det då som gjorde att Ödeskällans översiktsplan blev nominerad till arkitekturpriset? Avgörande, tror båda, var att det är den första digitala översiktsplanen i Östergötland, den omfattande medborgardialogen samt att innehållet är mycket användbart och av hög kvalitet.

Det är första gången en översiktsplan blivit nominerad. Hur gick det då att gå när vinnare utsågs den 4:e mars? Det blev ingen vinst men det är inte det avgörande, säger båda. Bara det att bli nominerad är en vinst i sig.

Text & Bild: Sture Brolin

HÄNDER I TREHÖRNA

DATUM	TID	PLATS	ARRANGÖR	HÄNDELSE
14 APRIL	19.00	Lusthuset	Trehörna Byalag	ÅRSMÖTE. Trehörna Byalag håller årsmöte i Lusthuset.
21 APRIL	19.00	Lusthuset	Trehörnasjöns fiskevårdsförening	ÅRSMÖTE. Trehörnasjöns fiskevårdsförening håller årsmöte i Lusthuset.
24 APRIL	10.00	Lusthuset	Trehörna Byalag	STÄDDAG. Trehörna Byalag håller städdag.
30 APRIL	20.00	Lustholmen	Trehörna Byalag	VALBORG. Vi firar valborg tillsammans med eld, tal och god gemenskap

Svenska kyrkans verksamhet är tillsvidare digital. <https://www.svenskakyrkan.se/folkungabygden/kyrkan-pa-webben>

TIPS

Trehörnabladet finns att läsa på vår hemsida: www.trehorna.nu.

Här finns även tidigare nummer av tidningen att läsa.

REDAKTIONSKOMMITTÉN

Kommittén består av Sture Brolin, Kicki Svenberg, Peter Frejhagen, Gunni Karlsson och Christer Ignell.

Material till tidningen skickas till:

Sture Brolin: sture.brolin@outlook.com / 072-730 95 52

